

AGORA

2-1985

REDAKTION:
Ole Roslev Østergaard,
Simon Laurén, Hanne
Lavér Hansen, Margaret
Skelmosé, Søren Hinds-
holm, Guiseppe Torre-
sin, Dorte Wille, Hans
Gregarsen, Søren Søren-
sen og Palle Vinther.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

Redaktionel Kommentar

Meddelelser fra Institut for Oldtids- og Middelalderforskning:

Referat fra IB 26.02.85

Referat fra IB 11.03.85

Referat fra IR 01.03.85

Referat fra IR 08.02.85

Referat fra IR 12.03.85

Debat:

Nogle løse betragtninger om vor mere eller mindre sjove måde
at studere på. - Af Giuseppe Torresin

Udviklingen omkring den humanistiske bekendtgørelse - et forsøg
på opsamling. - Af Dorte Wille

Om litterært tyveri m.m. - Af Søren Sørensen

Fredagsseminar

Utile Dulci

Under rubrikken "Meddelelser fra Institut for Oldtids- og Middelalderforskning" bringes dokumenter fra instituttets kollegiale organer og øvrige informationer om instituttets aktiviteter og undervisning. Disse meddelelser er underskrevet med navn ledsaget af funktion i de pågældende organer. Alle øvrige indlæg dækker udelukkende underskriverens/underskrivernes personlige mening.

DEN NYE FORSIDE

forestiller musen Kleio (κλέω og κλώω er som bekendt beslægtede),
der lytter og fra cikaderne får at vide, hvem der, som lam og slaver,
holder en lang, stille slummer, og hvem der taler og samtaler (Pla-
tons Phaidros 258 B).

Redaktionel Kommentar

Dette nummer af Agora kommer ud på et tidspunkt, hvor humaniora
befinder sig i den vanskelige situation at skulle forringe de bestå-
ende uddannelser, opfinde en række nye - og, kunne man mistænke, ikke
altid særlig velbegrundede. Humanistbekendtgørelsen vil true de stu-
derende på det eneste de har, deres kompetence. Er der en intern
logik i regeringens besparelsesbestræbelser, der gør, at universi-
teterne også må spare, så mangler humanistbekendtgørelsen enhver
sådan logik. Godt nok er humaniora overfladisk set ikke den store
økonomiopretter, men på langt sigt er et højt uddannelsesniveau i de
"forstående" og/eller "historiske" fag en absolut nødvendighed. Men
i denne sag er det for tidligt at give op: viser vi ved vores uafbrud-
te, indstændige signaler til de besluttende myndigheder håbløsheden
i den valgte politik, gør vi det ved at være aktive og indbyrdes stå
sammen på humaniora, og der kan især et fag som vores, der ikke har
den gamle "rabiát"-betegnelse hængende på sig, hjælpe meget til for
at bringe folkettinget til - ja, fornuft. Det er også vores ansvar
overfor, ikke stat og universitet, men faget.

En lille institutavis som Agora kan ikke gøre sig forhåbninger om at
påvirke udviklingen i nogen som helst retning når det er de store,
der slås - og slås med million-argumenter. Vi har heller aldrig villet
påvirke nogen som helst udvikling. Hvad vi kan gøre os forhåbninger om,
er ene og alene at virke oplysende på den lille gruppe mennesker,
vi er på instituttet, forhåbentlig debatskabende og gerne aktiviserende.
I den forbindelse er der iøvrigt grund til at bemærke, at især de stu-
derende har vist en usædvanlig stor aktivitet i denne situation. Ser
vi bort fra, at dét er gavnligt i sig selv, og at det også gavner dem
selv i deres faglige udvikling at se faget fra denne side - en følelse
af større integration - er det også godt, fordi det kan være svært for
medlemmerne af de styrende organer at overkomme og have overblik over
det hele.

Vi håber at kunne bidrage til at skabe dette overblik hos alle insti-
tuttets indvånere ved i dette nummer at præsentere bidrag til både den
konkrete situation og til den almindelige interne fagdebat.

Som det kan bemærkes har vi denne gang en "annonce" - det er naturligvis
en mulighed, der står åben for alle læsere.

Referat af møde i Institutbestyrelsen mandag den 25. februar

kl. 10.30 i Instituttets mødelokale.

Til stede: Otto Steen Due (bestyrer), Marianne Randrup Christensen,
Elin Løyche, Ole Thomsen.

Fraværende
med afbud: Erik P. Hjortshøj

Fraværende
u. afbud: Catherine Girard

- 0 -

- 1) Til referent valgtes EL.
- 2) Meddelelser:
Instituttet har modtaget:
  - a) Comunicazioni fra Properts-akademiet i Assisi.
  - b) Program for universitetsradioen 25.2.-1.3.1985.
  - c) Skrivelse af 20.2. fra Nordisk Institut til de andre Nordiske Institutter med kopi til HF samt alle institutter under HF vedr. humanistbekendtgørelsen.
  - d) Recau-orientering jan./febr. 1985 samt kursusprogram for forår 1985.
  - e) Meddelelse fra HF om aflysning af FR-mødet d. 25.2.85.
  - f) Skrivelse af 20.2. fra lokaleudvalget anq. udnyttelse af lokaler i ugen fra den 25.2. til 1.3.
  - g) Meddelelse fra HF om, at sager der ønskes behandlet på FR-møder skal være fremme med morgenposten torsdag.
  - h) Udkast fra Ålborg Universitetscenter om samarbejdsaftale med universitetet i Vil'njus.
  - g) Orientering fra personalesekretariatet om regler og forretningsgang vedr. jubilæumsqratale og diplom.
  - h) Ansættelsesbrev for Grethe Flarup Hansen.
  - i) Skrivelse af 12.2. fra administrationen om ændringer i udkastet til ny humanistbekendtgørelse.
  - j) Planlægningsstatus for HF 1985. Ligger til gennemsyn på sekretariatet.
- 3) Mødeplan for foråret 1985: 11.3., 25.3., 15.4., 29.4., 13.5., 3.6., 17.6.

Mødet sluttede kl. 11.30.

Elin Løyche
referent

Referat af møde i institutbestyrelsen mandag den 11.3.1985

kl. 10.30 i instituttets mødelokale.

Til stede: Otto Steen Due (bestyrer), Marianne Randrup Christensen,
Erik P. Hjortshøj, Elin Løyche, Ole Thomsen.

Fraværende
med afbud: Catherine Girard.

- 0 -

1. Valg af referent

Til referent af IB- og IR-møder valgtes OT.

2. Godkendelse af referat af IB-møde den 25.2.85.

Godkendtes.

3. Meddelelser.

- a. Modtaget piece fra Danmarks EBB-center for forskning og uddannelse.
- b. Under 8.3.85 modtaget skrivelse fra Administrationen vedr. udsendelse af lønbreve til universitetets medarbejdere.
- c. Modtaget anmodning fra Erik Ostenfeld om lån af skrivemaskine.

Mødet sluttede kl. 11.30.

Ole Thomsen
referent

Referat af konstituerende møde i institutrådet mandag den 4.2.85
kl. 10.30 i bygn. 322, lokale 226.

Til stede: Bodil Due, Otto Steen Due, Erik Hjortshøj, Poul Ole Jastrup, Holger Friis Johansen, Bent Dalsgaard Larsen, Erik Ostenfeld, Ole Thomsen, Giuseppe Torresin, Marianne Randrup Christensen, Catherine Girard, Kirsten Wellner Jensen, Jette B. Larsen, Steen Rønnow, Villy Schmith, Elin Løyche.

Fraværende med afbud: Inger Echammari.

Fraværende uden afbud: Hanne Lavér Hansen.

- 0 -

Valg af referent.

Ole Thomsen valgtes.

Valg af bestyrer.

Otto Steen Due valgtes.

Valg af stedfortræder.

Ole Thomsen valgtes (indtil 1.10). Bodil Due valgtes (1.10-31.1.).

Valg af den øvrige bestyrelse.

a. Elin Løyche.

b. Marianne Randrup Christensen, Villy Schmith (Catherine Girard indtil V.S. har afsluttet sit speciale).

c. Erik P. Hjortshøj.

Godkendelse af forretningsorden.

Godkendt.

Fordeling af administrative opgaver.

Institutbibliotekar: Bent Dalsgaard Larsen.

Eksamensadministrator: G. Torresin, Ole Thomsen i perioder af F 85.

Skemalægger: P.O. Jastrup.

Medlemmer af kantineudvalg: Bodil Due og Jette Larsen.

Medlem af bestyrelsen for Håndbibliotek f. Kvindeforskning: Marianne Bante Simonsen.

Kontaktmand til Folkeuniversitetet: E. Ostenfeld.

Medlem af Klassikerforeningens kontaktudvalg: Otto Steen Due.

Kontaktmand til AUC: Ole Thomsen.

Folkeskolekontaktmand: Erik Ostenfeld.

Universitetsradiokontaktmand: G. Torresin og Ole Thomsen.

Medlem af husudvalget: Bent Dalsgaard Larsen.

Mødet sluttede kl. 11.30.

Ole Thomsen
referent

Referat af møde i institutrådet mandag den 4.2.1985 kl. 11.00 i
bygn. 322 lokale 226.

Til stede: Bodil Due, Otto Steen Due, Erik Hjortshøj (til kl. 12.00), Poul Ole Jastrup, Holger Friis Johansen, Bent Dalsgaard Larsen, Erik Ostenfeld, Ole Thomsen, Giuseppe Torresin, Marianne Randrup Christensen, Catherine Girard, Kirsten Wellner Jensen, Jette B. Larsen, Steen Rønnow, Villy Schmith, Elin Løyche.

Fraværende med afbud: Inger Echammari

Fraværende uden afbud: Hanne Lavér Hansen

- 0 -

0) Til referent valgtes BDL.

1) Dagsorden blev godkendt.

2) Ad IB-referat 12.11.84. OT fraværende med afbud. GT spurgte efter regnskab. OSD oplyste, at IB ville behandle instituttets regnskab og budget, så snart grundlag herfor forelå.

3) Meddelelser fra bestyreren:

a) Instituttet har modtaget II. Intern. Fredsuniversitetets introduktionsbrochure.

b) Instituttet har modtaget meddelelse om Carlsberg-Clare Hall Visiting Fellowship for en dansk videnskabsmand.

c) Husudvalget har godkendt, at indisk få lokale 318 i 323, og at fagudvalget flytter i stipendielokale på 4. sal. Til gengæld skal nichen benyttes som stipendielokale.

d) Der blev mindet om frist for bidrag til årsberetning.

e) Brev af 23.1.1985 fra JÅU ang. undervisningsprogram 1985-86 modtaget.

f) Iflg. medd. fra HF af 22.1.85 om gæsteforblysere var Schenkevold prioriteret som nr. 1 (Holland), Arrighetti som nr. 4 (Italien).

g) Bibliografi over Danmarks off. Publikationer modtaget.

4) Udsat, idet HFJ bemærkede, at forslag til ny eksamensordning for oldtidskundskab ville blive sendt til høring IR.

5) Inter.

6) Det blev overdraget IB at fremsende et forslag til skriftlig vøtering til IRs medlemmer. Såfremt der blev rejst indvending mod forslaget, ville sagen blive taget op på næste IR-møde.

7a og b) OT blev valgt til begge Fællesudvalg.

8) Udsat.

9) Intet.

Mødet sluttede kl. 12.15

B. Dalsgaard Larsen
referent

AARHUS UNIVERSITET

**INSTITUT FOR OLDTIDS- OG
MIDDELALDERFORSKNING**

IR-85-3.1
12.03.85

Referat af møde i institutrådet mandag den 4.3.1985 i bygning
322, lokale 226.

Til stede: Bodil Due, Otto Steen Due, Erik Hjortshøj, Poul Ole Jastrup, Holger Friis Johansen, Ole Thomsen, Giuseppe Torresin, Marianne Randrup Christensen, Catherine Girard, Villy Schmith Elin Løysche.

Fraværende
med afbud: Inger Echammari, Bent Dalsgaard Larsen, Jette Larsen, Steen Rønnow, Erik Ostenfeld, Kirsten Welner.

- 0 -

1. Godkendelse af dagsorden:

POJ valgtes til referent, Nyt punkt 4 A: Foreløbig drøftelse af grund- og overbygningsuddannelser.

2. Godkendelse af referater:

Referat af konst. møde og ordinært IR-møde 4.2.1985 godkendtes.

3. Meddelelser fra bestyreren.

Modtaget:

1. fortegnelse over bestyrere og SN-formænd ved HF.
2. Skrivelse fra HF, hvori meddeles, at fakultetsfinansierede eksterne lektorater, herunder Stamatis Giannoulos' lektorat i byzantinistik og nygræsk, ikke vil blive forlænget.

4. Meddelelser fra studienavnene.

Indisk: EPH orienterede om forestående "åbent hus" fredag 8.3. 8 deltagere havde meldt sig.

KF: HFJ orienterede om det nyligt afholdte og vellykkede "åbent hus" 28.2. 20 deltagere. Desuden om SN's positive reaktion på tværfag "kvindeuropier", hvis fagrelevante emner bliver behandlet i rimeligt omfang.

4A. Foreløbig drøftelse af grund- og overbygningsuddannelser.

HFJ meddelte, at SN inden 20. marts skal afgive en principiel redegørelse for, hvilke grund- og overbygningsuddannelser instituttet vil udbyde fra sept. 85. Aktuelt regner SN med GU i græsk, latin og (et forholdsvis differentieret) klassisk filologi, og OU i latin (2/1½ år), græsk (2/1½ år) og klassisk filologi (3 år) samt konferens i klassisk filologi (2+4 år). Derudover overbygningsuddannelse eller/og overbygningsmoduler i middelalderlatin, byzantinistik, oldtidskundskab (1½ år efter anden GU ved instituttet) og nygræsk.

GT anbefalede, at man også etablerede GU i byzantinistik og middelalderlatin.

EPH orienterede om planerne for indisk.

IR-85-3.2

5. Meddelelser fra fakultetsrådet.

OSD orienterede om de højst usædvanlige fremgangsmåder, som DVU og UVM benyttede i forb. med den nye humanistbekendtgørelse.

6. Kompensationsproblemer.

Punktet udsat fra sidste møde. IR vedtog, at OT skulle skaffe oplysninger om kompensationsregnskabet.

7. Endring af eksamensordning for OK-studerende.

Udsat til 18.3.

8. Budget.

OSD og EL besvarede spørgsmål i forb. med det udsendte budget.

9. Årsberetning.

OSD foreslog årsberetning som årligt særnummer af Agora. Adskillige fremførte indvendinger. Agora's redaktion lovede at overveje sagen.

10. Agora's redaktion.

Flg. nye redaktion godkendtes: Søren Hindsholm, Søren Sørensen, Simon Laursen, Dorte Wille, Margaret Skelmosé, Hanne Laver Hansen, Ole R. Østergård, Hans Gregersen, G. Torresin, Palle Vinther.

11. Evt.

Intet.

Mødet sluttede kl. 12.30.

P.O. Jastrup
referent

Nogle løse betragtninger om vor mere eller mindre sjove måde at studere på

- af Giuseppe Torresin

Disse betragtninger er for det første ikke systematiske, for det andet ikke færdige (jeg har faktisk et forslag i baghovedet, som jeg endnu ikke vil fremsætte). Og de er ikke udtryk for en generel afstandtagen fra den problematik, som er blevet ført frem i Fællesugen 1984, og som man kan finde i fællesindlægget, i Søren H.'s og i Dortes indlæg i Agora-1984-6-8.

1) Idealet og realismen. Jeg er blevet meget overrasket over den anvendelse af ordet ideal, som jeg har mødt i disse artikler. Selvfølgelig skal studieplaner, eksamensordninger og alt muligt være realistiske. Hvad vil "realistisk" sige i denne forbindelse? At man ikke må forlange, at man efter et to/fire/seksårigt studium skal være i besiddelse af mere end det, som man har kunnet tilegne sig i disse år. Men hvis man ud fra disse realistiske betragtninger tror, at man kan indskrænke en videnskab til denne praktiske målestok, har man ødelagt videnskaben, universitetet og sig selv. Først videnskaben, fordi videnskaben, klassisk filologi, måske vil leve videre alligevel, men isoleret fra dens udøvere på gymnasierne og i den danske kultur. Videnskaben bliver til opgaver for "forskerne" og "forskningsrådene". Derefter universitetet. Fordi man vender forholdet videnskab-universitet om: indtil nu har man ment, at et universitetsstudium bestod i at studere videnskabeligt. Med denne realisme bliver videnskaben til pædagogik; vi får et universitetsseminarium til forberedelsen af lærere (med indbygget pædagogikum, netop!). Men behøver vi at hjælpe Bertel Haarder, de ministerielle teknokrater og deres forbundsfæller i OECD og i EF? De viser at de vil, og at de er i stand til uden vores hjælp at ødelægge videnskaben og universitetet systematisk. For det tredje: med denne falske realisme ødelægger studenten sig selv. Der er én ting i livet som er smuk og det er, når man er ung og er på universitet, idealistisk beskæftiget med et videnskabeligt studium. (Målet i verdenshistorien er også, at alle unge skal kunne komme på universitetet). Skal vi i realismens navn ødelægge denne åbenhed, denne appetit, skal vi med realistiske afmagringspiller ødelægge denne Didymos-bronzemave, som er i stand til at spise sig igennem Pauly-Wissowa-

artikler for så umætteligt at bruge teorierne om det sublime som dessert? Skal vi igen hjælpe Bertel Haarder med hver dag at påminde denne unge student om, at han ikke må lære mere end det, som er strengt nødvendigt for hans profession? At han ikke skal kaste nysgerrige blikke ud over pensumsgrænsen?

Man skulle også overveje realismens krav inden for viden, som, synes jeg, er meget forskellige fra de krav, som realismen kan stille i andre områder. Jeg mener: eksisterer der et ønske om at vide, der ikke i sig selv er overskridelse af alle mulige grænser? Er det "at ønske at vide" ikke altid "at ønske at vide mere"? Mere om den peloponnesiske krig end det som Thuk. fortæller. Eksisterer der et punkt, hvor man kan føle sig tilfresstillet og ikke ønsker at vide mere? Jeg kan henvise til Platons Gorgias (481 C) for denne diskussion.

Hvem har sagt at menneskene skal (og at de kan!) kun stille sig mål, som de realistisk kan nå inden for det sociale og det individuelle liv? At stille sig sådanne realistiske mål inden for videnskab er i hvert fald umuligt. Og hvorfor skulle man gøre det? Som den sikreste og korteste vej til paradiset? Jeg kan henvise til den største kompetence inden for helvedet og paradiset, Dante, der anbefaler at leve et risikofyldt liv og så evt. prale bl. de fordømte i helvede af at man har kastet et blik på Beatrice *Che dirà nell' inferno dei dannati: io vidi la speranza dei beati*. Med realismen når man ikke langt, mener Dante. Paradiset er udelukket og også hvad helvede angår, må man nøjes med et quasi-helvede, førhelvede, hvor de "fejge står, der levede uden vanry eller hæder."

Note: Marx stolede også på Dantes kompetence i emnet. Han skriver, at man må sige det samme foran videnskabens dør som foran Dantes Helvede:

"Her må enhver mismod fare
fejgheden må her være død."

(Dante Inf. III, 9f. og Marx, Zur Kritik, Vorwort)

2) Om at kunne og om at skulle.

Søren H. spørger: "Tror vi virkelig at denne klassiske filolog, eller Altertumswissenschaftler skulle vi måske sige, kan formodes at tale lige kvalificeret om det Homeriske problem, Plautus-interpolationer, Valerius Maximus, Digestens komposition, Mykensk paladskonometri, Plotins forhold til Platon og Heibergs udgaver af naturvidenskabelige forfattere?"

Han svarer: "Nej, det kan selvfølgelig ikke lade sig gøre;" og så vælger han, d.v.s. han skærer væk.

Jeg derimod svarer: ja han skal have kvalificerede svar på alle disse emner, og hvis Søren H. vil fortsætte og tilføje flere andre, så vil mit svar alligevel altid være: ja, ja, ja.

Lad så Søren H. (og andre der evt. har ladet sig imponere af hans "selvfølgelig") skære et af de omtalte områder væk (f.eks. Mykensk paladskonometri) og lad ham komme til et gymnasium og få et spørgsmål om mykensk paladskonometri eller beslægtede emner fra en elev. Hvad vil han så svare? At det ikke er antikkens historie i dens fulde omfang han underviser i, men en torso efter hans personlige valg? I stedet for at svare på dette spørgsmål, så vil han så gerne tale om hellenistiske skibe, for, se, han er så dygtig og så specialiseret i dette emne!

Eller lad Søren H. komme til et planlægningsmøde, hvor han og nogle venner skal forberede et aftenkursus inden for voksenundervisningen om filosofiens historie, og så lad ham konstatere at kurset ikke kan være organisk nok, fordi han og hans venner har bortvalgt Platon og Plotin og ingen føler sig kompetent nok til at tale om disse emner.

Eller lad Søren H. og os alle sammen konstatere den allerede nu eksisterende misère som vores studier giver bevis for, når andre (ikke filologer) rejser problemer, som går på tværs af oldtiden og nutiden og vi er utilfredse med disse ikke-filologers behandling af det antikke emne, men blankt indrømmer, at vi ikke kan sige et muk om dette emne uden for oldtiden.

Problemet er altså ikke hvad vi kan, men hvad vi skal. Vi skal have et organisk billede af oldtiden, et solidt net af referencer, som ikke er dikteret af vores specialiserede studium og forkærlighed, men er objektivt dikteret af studieobjektet. Inden for dette net betyder "kvalificeret svar" naturligvis ikke det samme angående Valerius Maximus og angående Platon, men dybde og detalrigdom dikteres igen objektivt af hvert enkelt aspekts og forfat-

ters vigtighed.

Men er Søren H. ikke enig i alt det? Selvfølgelig er han det. (Hvis han vovede at være uenig, ville vi sende to breve, ét til Sjærring og ét til Cambridge, og så ville han få to brændende reprimander). Han taler forresten selv om "en vis generel orientering". Jeg tror, at vanskeligheden kommer, fordi de to ting: "kvalificeret tale" og "specialisering" ikke er set i relation til hinanden. Om specialisering vil jeg kun sige at den er smuk og at den også er vor pligt. Det organiske billede af oldtiden, jeg talte om før, fås ikke ved en vandring gennem oldtidens gader, men ved at man kommer ind i nogle flere etagerspaladser og inspicerer alle rum plus loftet og kælderen og fra vinduerne kigger ud mod landskabet og de omkringliggende gader.

Men når jeg har sagt alt det gode, som er muligt om specialiseringen, så vil jeg dog holde fast ved at specialiseringen ikke må ske på bekostning af den generelle kompetence. Specialiseringen kan også bestå i studiet af Valerius Maximus. Hvorfor ikke? Alt er værdigt i sig selv og spændende nok, når man trænger ind i et emne, uanset den relative vægt det kan have i det samlede organiske billede af oldtiden. Og jeg vil også opfordre til at specialisere sig i Valerius Maximus, hvis dette kalder én. Men så spørger jeg: har en Valerius Maximus-specialist moralsk ret til at påberåbe sig sin specialisering som forklaring og undskyldning for at han ikke kan udføre sin moralske pligt som lærer og som formidler? Har vi i et land af Danmarks størrelse og i et land med den situation for de klassiske studier som vi kender, har vi råd til dette? For her stikker djævelen sin hale frem, og djævelen er akademismen, ambitionen om at være med blandt de store specialister og s.v. og s.v.; noget som er naturligt forbundet med universiteterne og videnskaben, men som i sig selv intet har at gøre med videnskaben. Vi må ustandseligt bekæmpe denne professionelle sygdom.

Men også i det tilfælde at éns specialisering ikke er så snæver, men dækker centrale områder af oldtidens kultur, skal man være opmærksom på, at der kræves en balance mellem den brede kompetente orientering og specialiseringen. For det første: jeg må understrege: bred kompetent orientering. For det skal ikke dreje sig om få overfladiske data, som man kan hente fra hurtigt læste håndbøger, men om personlig tilegnelse. Det skal ikke dreje sig om anden sorterings viden, som vi bespiser folket med i disse

larmende folkefester, som gymnasiet og voksenundervisningen er, mens vi nyder den rene vare i de lærdes symposier. For det andet: vi må ikke være så forelskede i vort, omend centrale, specialiseringsområde og så overfladisk vidende om resten, at vi bliver tilbøjelige til altid at bruge vor ene og eksklusive gramfonoplade i alle sammenhænge og på den måde deformere det oldtidsbillede, som vi meddeler vore elever, studenter og samfundet. Denne ego-centriske optræden hævner sig i det lange løb. Men, uanset hvilke ulykker vor uansvarlige optræden kan forårsage for vore fags stilling i den fremtidige danske kultur, så skulle også vort ansvar over for den antikke verden i sig selv virke advarende. Homer og Claudian er vigtigere end det vi så brillant kan sige om dem. Det er unødvendigt at sige at alt dette gælder på samme måde studenter, fremtidige og nutidige lærere, gymnasier og universiteter.

Til Søren H.'s spørgsmål kan jeg tænke mig at give et svar, som angår den personlige tilfredsstillelse: Hvis ikke, d.v.s. hvis jeg ikke ser hele oldtiden foran mig, hvad er så meningen med at studere oldtiden? Men om det næste Agora.

3) Om den rigtige måde at skære et stykke ost ud på

Der er, som bekendt, to måder at skære et stykke ost ud på: den forkerte, hvorefter man skærer en tyk skive fra den fine ende, men så til sidst kun bliver tilbage med skorpen. Den rigtige, hvorefter man skærer på langs, således at den kedelige skorpe hver gang udgør en lille lige del.

Klassiske filologer har indtil for nylig skåret osten ud forkert. Vi havde i det forrige århundrede mange timer i klassiske fag på hvert år i gymnasiet, fra elementær grammatik til svære og interessante forfatterskaber. Timetallet blev skåret ned, og så røg de interessanteste forfattere fra sidste undervisningsår. Det blev skåret ned igen. Og så røg andre. Men man bevarede hele det sproglige apparatur indtil mindste detalje, med den tanke at dette var det basale, et redskab som man dog ikke brugte mere. Efterhånden blev også redskabet skåret ned, og skorpen der var blevet tilbage var ubrugelig. Forsøget på en fornyelse af latinundervisningen i folkeskolen kom for sent. Vi mobiliserede, men alt for mange i befolkningen havde kun erfaring af latin som terperi.

Nu har vi lært at skære osten ud rigtigt. Lærerne og deres forening har været de rigtige ostekarere; det har vi set i den begejstring, hvormed de tog opfordringen op og fik en balanceret undervisning i latin op at stå.

Nu ser det ud til, at vi på universiteterne også skal skære ned. For så vidt som vi kan være tvunget til det, så skal vi skære osten ud korrekt, på langs. Det vil sige, at vi sænker kravene jævnt i alle dele og discipliner af vort fag, de sproglige, de historiske, de litterære, filosofiske, kunsthistoriske. Enhver anden måde ville forresten indebære en ændring af fagets idégrundlag, og det vil være vanskeligt at vi alle her i Århus kunne være enige i en amputation af det ene eller det andet ben. Endnu vanskeligere at vi alle i Danmark, tre studienavn, lærerne, studenterne, fagets dyrkere iøvrigt på gymnasierne, bibliotekerne osv. kunne være nogenlunde enige.

En jævn beskæring på langs udelukker ikke at fremtiden kan give os større bevægelsesrum, og vi kompromitterer ikke denne mulighed. Efter Estrup kom dog friheden igen, og efter den hårde middelalder kom renaissance.

KØBES

Merkelbach, Reinhold; Helmut Van Thiel :

Lateinisches Leseheft zur Einführung in Paläographie und Textkritik.

Göttingen; Vandenhoeck & Ruprecht 1969
(111 s.) Studienhefte zur Altertumswissenschaft H. 13

Henv.: Kirsten Holm Nielsen

30.3-3.4 : 06-192290 eller på O & M

4.4 -7.4 : 05-565158 efter kl 17

8.4 etc. : 08-173738

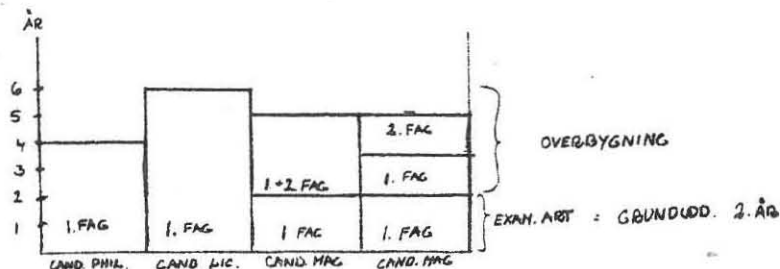
UDVIKLINGEN OMKRING DEN HUMANISTISKE BEKENDTGØRELSE
ET FORSØG PÅ OPSAMLING

Det er vigtigt at få på det rene, at den nye humanistbekendtgørelse ikke er "den" men "flere". Det er også vigtigt at huske at der er tale om et udkast - ikke en ministerielt underskrevet bekendtgørelse - vi kan stadig søge at ændre forskellige formuleringer.

Forhistorien fortøner sig ud i atomiserede størrelser - som vi altid kan meditere over - men fakta for studienævnet (fremover SN) og for studenternes muligheder for handling og indsigt øjnes tydeligt efter sommeren 1984.

Her får vi et udkast, som skulle være modelleret frem, ud fra forhandlinger med de humanistiske fakulterter landet over - ud fra en idé om at kandidaternes uddannelse må erhvervrettes (det skulle ikke være tilfældet nu), da den offentlige sektor er ude af stand til at sluse flere kandidater ind. Dette sker den 7/9 - 84. På det tidspunkt var der enighed mellem Direktoratet for Videregående Uddannelser (fremover DVU) og fakultetsrådet om flg.

- grunduddannelse på to år
- overbygninger på 2,3,4 år.
- mulighed for en 3-årig overbygning med mindst ét år fra et andet fag.

Institutterne var enige om en vis utilfredshed.

7/11 - 84 Det humanistiske fakultet (fremover fakultetet) beder studienævnet oplyse hvilke fag vi kan tilbyde, udarbejdet efter udkastet.

12/12 - 84 Vort SN svarede at man ønskede "substantielle svar og garantier fra DVU" og gentog en allerede indgivet protest. Vi var det eneste SN, der foretrak at gentage protesten. Se sidste nummer af Agora 1984, SN's referater.

18/12 - 84 Fakultetet svarer tilbage, at det skal have de oplysninger nu.

30/1 - 85 SN giver tilsagn om grunduddannelser i bl.a. latin, græsk og klassisk filologi. Det svar var fakultet naturligvis tilfredse med.

7/2 - 85. SN har skiftet medlemmer.

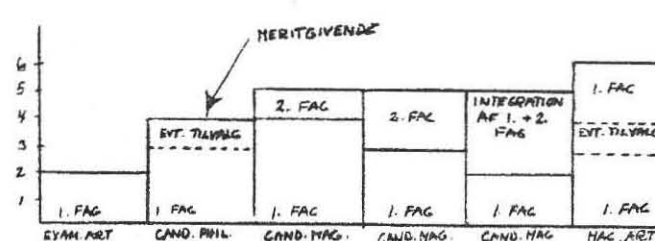
Dekanaterne og DVU holder møde og DVU opstiller et nyt udkast. Fra da af er der røre i andedanmen; men løbet synes kørt mht ændring af det første udkast - dette bl.a. fordi Fakultetsrådets information udadtil var for ringe.

12/2 - 85 Dekan og prodekan redegør skriftligt for de nye ændringer:

- grunduddannelserne skal være beslægtede fag (RUC må ændre deres)
- et-årige afrundede kurser
- cand.phil. uddannelser med op til ét år af noget andet som "meritgivende"
- tre-årig overbygning skal have sideordnet forløb med (2 x 1½ år)
- tre til fire-årige forløb uden speciale

De gør derudover klart at hvis vi ikke siger ja til det, får vi ingen studentertilgang fra 1/9 - 85.

21/2 - 85 Det revidere udkast giver uddannelserne flg struktur:

Efter sommeren -85 står to arkæologer i deres bibliotek og taler om humanistbekendtgørelsen:

- Er der ingen skår i glæden efter disse besparelser?
- Måske nok, men vi bevarer ansigtet!

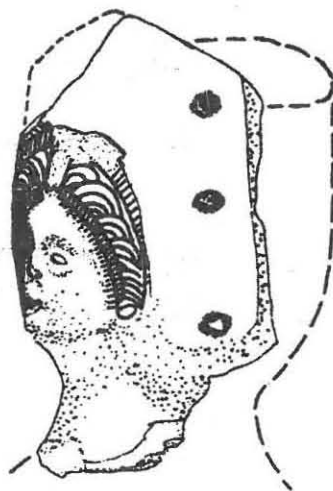

Fig. 7. Face mask from a flagon; from Toot Baldon, Oxfordshire. Third or fourth century A.D. Height c. 16 cms.

production had come to replace the efforts of the solitary craftsman; the corollary of this fact is that where comparable objects were made in the late prehistoric period and in the Roman age, a sharp drop in quality can be observed.

26/2 - 85 holder studenterne (her på instituttet) møde om bekendtgørelsen og hvilke krav vi vil stille i SN. Der er enighed om at lave så fleksibel en uddannelse som muligt, uden at tabe årsværk på gulvet, fordi man skifter studieretning indenfor instituttet. (årsværk er studieår målt i effektiv tid med optimale betingelser fx intet job, ingen flytning, skilsmisse, sygdom etc)

12/3 - 85 Efter mange store studentermøder rundt om, protesterer fakultetet til DVU.

s.d. Studentermøde, hvor vi går uddannelsesmulighederne igennem, som de vil se ud på arbejdspapirerne.

13/3 SN om sagen

19/3 Studentermøde, hvor vi bliver enige om at sinke proceduren ved at afslå at give fakultetsrådet en endelig indstilling om instituttets uddannelsesstilbud fra 1/9 - 85.

20/3 SN-møde, hvor der desværre ikke kunne blive en enig blok og SN måtte indgive en delt indstilling.

Lærerne indstillede tre grunduddannelser: græsk, latin og klassisk filologi og protestede kraftig imod de faglige kvalitetsforringelser. Studenterne protesterede kraftigt og forlangte at kunne få tid til at afvente DVU's svar på fakultetets protestskrivelse - ganske som fx et samlet SN på Nordisk Institut havde gjort).

Samme dag gav samtlige studenter en protestindstilling til fakultetet og fire enige SN.

Derved står det idag.

Vi har endnu ikke fået svar fra DVU. Mandag 19/3 demonstrerede alle studenter i et flot og veloplagt optog til rådspadsen.

SN arbejder stadig ud fra den synsvinkel at vi skal tjene fælles interesser, lærere og studenter imellem. Den delte indstilling er et udtryk for den uro, der følger i kølvandet på ugenomtænkte og ulogiske udkast.

En strøtanke midt i rodet er at det i USA synes at være en absolut forudsætning for at blive millioner, at man har været avisbud. Vi må i Danmark være stolte over at vi som meritgivende del af vore viredegående uddannelser får forøgede muligheder - også på det område!

det var det...

Dorte Wille, student på O & M

Om litterært tyveri m.m.

- af Søren Sørensen

I antikken fandtes en særlig litteratur, Περὶ κλοπῆς, der beskrev, hvordan digtere huggede fra hinanden.

Dette fænomen er behandlet af E. Stemplinger i hans bog, Das Plagiat in der griechischen Literatur (Leipzig, 1912). Den er svar at få fat i i dag; SB har den ikke, men hvis nogen skulle være interesserede i at stifte nærmere bekendtskab med dette udmærkede værk, kan de tage en kopi fra min kopi af Det kgl. Biblioteks eksemplar - det er sådan omtrent, princippet er.

En prisværdig indstilling i øvrigt, at digtere låner hos hinanden; det er et godt middel mod post-romantiske forestillinger om digteres originalitet. Som T.S. Eliot så vist sagde det: den dårlige digter efterligner, den gode digter stjæler.

I den klassiske filologi låner man også hos hinanden. Læser man f.eks. renaissance-kommentarer til Horats, Ars Poetica, vil man hurtigt se, hvordan bestemte henvisninger, tanker og sproglige vendinger på forunderlig vis går igen og igen. Men som sagt: en ædel sport.

At det kan gå galt, hvis man ikke gør det ordentligt, vil jeg nu vise med følgende stykke detektivarbejde.

Vi begynder ved Horats, Satire II 1.1-2, hvor han taler om en "lov", som satirikerens overskrider ved siden af den almindelige borgerlige lov:

"Sunt quibus in satura videar nimis acer et ultra
legem tendere opus."

Det vil føre for vidt at gå i detaljer med tolkningen; til vort formål her er det vigtige kun, at E.J. Kenney i 1962 skrev en artikel, der refererede til bl.a. denne passage ("The fist satire of Juvenal, Proc. Camb. Philol. Soc. 8 (1962). 29-40). Ikke direkte, men med kraftige antydninger anføres denne passage sammen med lignende hos Persius og Juvenal som noget topisk for satirikerne efter Lucilius: genren har efter dens skaber Lucilius sin egen lov - "lex operis" eller "lex saturae" - der kræver, at satirikerens er aggressiv og taler lige ud i sin satire. Men her kommer samfundets restriktioner ind, og satirikerens er altså i et dilemma. Hos Kenney omfatter dette også satirikerens samvittighed, der også kræver, at han taler lige ud. Det er en lidt modernistisk tolkning, og der kan indvendes andet mod denne opfattelse af "lex saturae" i Horats-passagen; lad det ligge. Det vigtige for vort detektivarbejde er selve formuleringen hos Kenney (s.36):

"...the dilemma of the writer who felt himself torn between the demands of his conscience and the "lex operis" as handed down from Lucilius, which bade him speak out, and the inhibitions imposed by the possible resentment of society, whether expressed through legal or other channels."

Siden Kenney vil man mange steder kunne finde lignende beskrivelser af "lex saturae". Ikke altid med nævnelse af hans navn, men det er en del af spillet regler. Det sker bl.a. hos R.A. LaFleur, "Horace and the law of satire", Aufst. u. Niederg. d. Röm. Welt, 31.3 (1981), 1790-1826. Som nævnt overholder LaFleur spillet regler: han nævner ikke Kenneys navn noget sted, selv om han låner hans tanker, og selv om der i øvrigt i artiklen henvises til en række andre.

Således skriver han, s.1792:

"Literary critics and theoreticians, embracing the doctrine of kinds, came to expect of verse satire a certain conformity to the "law of the genre", which meant for them...a generous measure of Lucilian "libertas"."

Dette er Kenneys tolkning af "lex saturae", og den har først og fremmest den hage, at det er svært at se, hvordan Horats kan gå ud over denne "lov": betingelsen for at satirikerens kan komme i konflikt med virkelige love, er jo, at han følger satirens, dvs. Lucilius' lov og bud om at tale ligeud.

Måske er det dette, der har fået LaFleur i sin anden anonyme referencen til Kenney til at 1) ændre opfattelse, 2) skrive af efter den Kenney-passage, jeg citerede - på én gang, og derved skrive forkert af. Derfor siger han om Horats-passagen siden s.1813:

"The association of "legem" with "opus", at the conclusion of the sentence, would suggest to a first century audience the "law of the genre" ("lex operis") and the implied restrictions of subject, form, and manner imposed upon the poet by the tradition within which he has chosen to work."

Læg mærke til de verbale ekkoer:

Kenney: "handed down from Lucilius...the inhibitions imposed by the resentment..."

LaFleur: "the implied restrictions...imposed upon the poet by the tradition within which he had chosen to work."

Ganske fikst, men med den alvorlige misforståelse - eller bevidst omarbejdelse, naturligvis - at det nu er genren, der indskrænker.

MORALEN i alt dette: det er haderligt at låne fra andre, men gør det åbent; eller i det mindste rigtigt.

FREDAGS-SEMINAR

FRE. 12/4 KL. 15.15
holder Jette Schmidt et oplæg om

KVINDESPØRGSMÅLET I DET
KLASSISKE ATHEN

(senere et oplæg om lokalet)

UTILE DULCI

Vi holder FORÅRSFEST I EFOR'EN (koll.6)
FREDAG 12/4 KL.19.00

Middagen garanteres at være en overraskelse.

Skriv dig på tilmeldingslisten på opslags-
tavlen.